

EZERMESTER

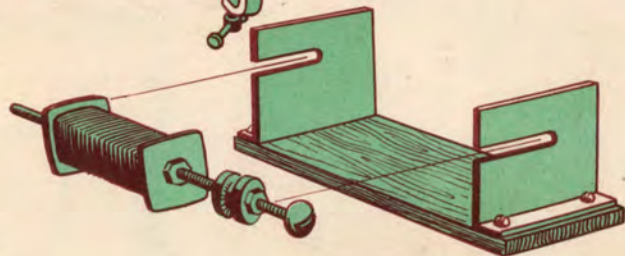
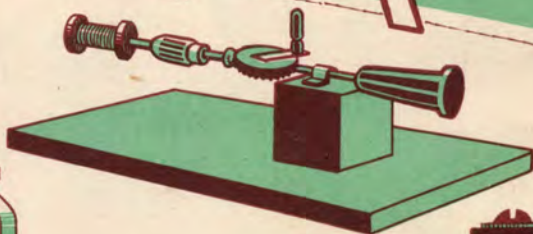
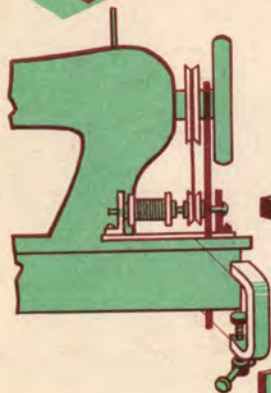

BÉC

ÁRA: 2.—Ft

1965
12

TEKERCESELÉS *könnyebben*

Tekerceselés „félkézzel”

A rádiókhöz, televíziókhöz többféle tekerces szükséges. Sok rádióamatőr kézzel készíti a tekerceseket, mert nincs módja beszerezni vagy elkészíteni a költséges, bonyolult tekercesgépet. Pedig a „gépi” tekerceselés könnyen megoldható, csak némi találmányosság kell hozzá.

TEKERCELES LEMEJÁTSZÓVAL

Keressünk egy kb. 120–150 mm átmérőjű, legalább 15 mm vastag fémkorongot. Közepén készítsünk 6,5 mm átmérőjű furatot, s azt alulról szélesítsük ki. M6-os, 120 mm hosszú csavarra húzzunk kettő darab. U-alakúra hajlítot rugalmas acélelemez. A csavart dugjuk át a fémkorongon, s rögzítjük egy anyával. A csavarra tegyük rá a tekerces csévetestét, s azt is rögzítjük egy anyával. A fémkorongot kapcsoljuk a rugós acélelemezekkel a lemezjátszó tengelyéhez, kössük a tekerceselő huzalt a csévére, s a lemezjátszó megindítva kezdetjük is a tekerceselést (felső ábra).

KEZIFUROBOL TEKERCELO

Egy falapra csavarozzunk alulról 60–80 mm magas fatömböt. A fűrógépet úgy erősítjük fémbilincsekkel a tömbre, hogy hajtókarja felüire kerüljön. A csévetestet húzzuk M4-es, 60–70 mm hosszú csavarra, rögzítjük anyával, és a csavar végét szorítsuk a fűrófejbe. A kézfűrőt forgatva, s a huzalt kézzel vezetve végezhetjük a tekerceselést (középső ábra).

JÓ A VARRÓGÉP IS

Tekerceseléshez alkalmas a lábmeghajtású, vagy kézhajtású varrógép is. A csévetest befogására készítsünk állványt. Alapja 10–12 mm vastag deszka. Arra csavarozzunk a két darab, 1,5 mm vastag, 5 mm szélességben felévelt lemezt. A csévetartó itt is M4-es csavar. A csavarfejtől 6–8 mm-re rögzítünk két anyával egy fa-, fém- vagy műanyagtárcsát, attól 10–15 mm-re pedig a csévetestet. Ezt követően a alapvart tegyük a lemezek réseibe. A kis szerkezetet alapvartjánál fogva egy pillanatszorítóval úgy erősítjük a varrógépre, hogy a csavaron levő kis tárcsa a varrógép tárcsája alá kerüljön. A két tárcsát kössük össze gumikarikával, a csévére rögzítjük a tekerceselő huzalt, s ha megindítjuk a varrógépet, már készül is a tekerces.

— D —

A TARTALOMBÓL:

DISZGYERTA	9
TRABANT-FÜTÉS	10
OLCSÓ BABA-BUTOR	16
ELEKTRONIKUS HANGSZER	28

A BORÍTÓN:

Elöl: akadásmentes hólapát

Hátul: textil-KRESZ

MAGYARÁZAT:

a cikkeink mellett látható jelekhez:

 Ez a jel mutatja, hogy a cikkben foglaltak megértéséhez csak alapfokú ismeretek szükségesek — elkészítésükhöz szerszámokra nincs szükség.

 Az ilyen jel arra utal, hogy a cikk megértéséhez közepfokú ismeretek és szerszámok szükségesek.

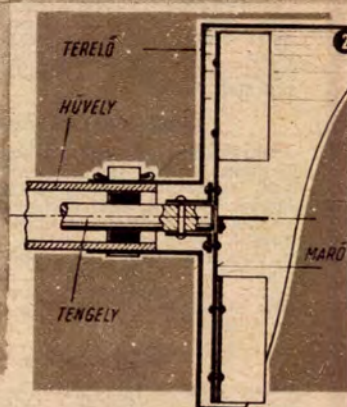
 Fontosabb cikkeink mellett ez a jel figyelmeztet, hogy a megértéshez magasfokú szakképzettség, a tárgyak elkészítéséhez szakipari szerszámok, műhelyfelszerelés szükséges.

JANUÁRI SZÁMUNKBAN:

12 CSATORNÁS ERŐSÍTŐ
KARHOSSZABBÍTÓ PANTOGRAF
HELYETT SÜTÉTKAMRA-ÓRA

 = ajándéknak
 = ajánljuk

Hóeltakarítás könnyebben

A hóhullás nem csak a tél örömeit (sízés, ródlizás, hólabdázás stb.) jelenti, hanem gondot, munkát is ad. A családi házakban lakók sokat fáradoznak, amikor egy-egy kiadós havazás után a hosszú járdákról, kerti utakról eltakarítják a vastag hóréteget. Általában fa- vagy fémlapáttal végzik a tisztogatást. Sokan

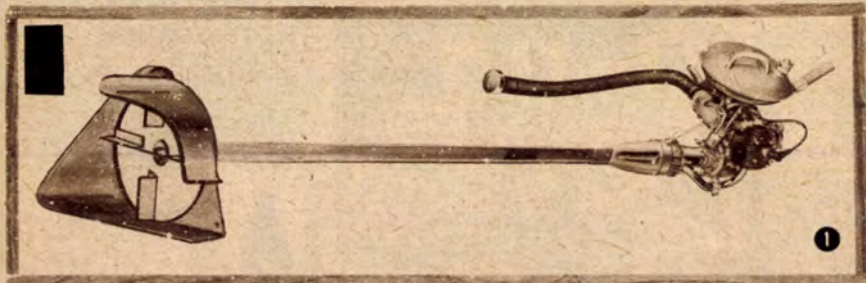
azonban csak seprővel teszik járhatóvá az utakat. A cikkünkben bemutatott néhány ötlettel egyszerűbbé, könnyebbé tehető a hóeltakarítás.

A MOTOROS HÓLAPATOT elsősorban azoknak ajánljuk, akik rendelkeznek valamilyen kisebb, belsőégésű, robbanó-motorral (pl. 50–70 cm³-es csónak-motorral). Különösen a hosszú szárú, csónak-ol-

dalmotorok alkalmasak arra, hogy azokat a forgótárcsás lapáttal felszerelve, gépesítsük a hóeltakarítást. (Képünk 70 cm³-es Zündapp-Delphin csónakmotort mutat, a propellerje helyére szerelt hómaró fejjel.)

A forgótárcsás hómarófej és a motortengely összekötése motor-típusonként változó. Lényeges, hogy a csónakmotor propellerjének helyére erősítsük a forgótárcsás marófejet (1).

A marófej és külső te-

relőszerkezete 0,75—1,5 mm-es vaslemez. A terelő-szerkezet több darabból is kivágható. Az egyes részeket szegecseléssel erősítjük össze.

A marófej készítéséhez először kivágunk egy tárcsát, s arra részegecseljük a négy darab, derékszögben meghajlított marólapátot. A tárcsa másik oldalának közepére csöcsönközt szegecselünk, azt középen átfúrjuk, ráhúzzuk a csónakmotor kiálló tengelyére és rézszegeccsel rögzítjük. (Akadást esetén a rézszegecs elszakad, nem keletkezik kár a motorban.) A marótárcsa felerősítése után a terelő-szerkezetre négy helyen felhasított és kihajlított csövet szegecselünk, s ráhúzza a csónakmotor csőhüvelyére, bilincsel rögzítjük. Ajánlatos még oldalról egy hernyócsavarral is megerősíteni, hogy ne fordulhasson el (2).

BORDÁK A LAPÁTON

Sokan készítettek már maguknak lemezből hólapátot, amellyel letolják a havat az útról. A simafelületű lemezlapát azonban akadozik az egyenetlen talajon, de a sima, aszfaltozott járdán is fásztó vele a munka. Könnyebb lesz a hótakarítás ezzel a lapáttal is, ha alján néhány bordát képezünk ki (3). A lapátot ráhelyezzük egy kissé szétnyitott satura, és belső felületére hornyot kalapálunk, így alul borda képződik. Ha vastagabb a lemez, kalapálás helyett félkör metszetű idomvasakat szegecseljük a lapát aljára. Ilyen bordák falapátokra is felcsavarozhatók keményfa lécekből.

SEPER ÉS KAPAR

A frissen hullott hó seprővel is eltakarítható. A letaposott és enyhén jegesedő hórteg eltávolításához azonban az már nem elegendő, sok hó marad az úton.

Erosítsunk egy partfis fejére, — szegekkel vagy facsavarrakkal — kettévá-

gott csődarabot, esetleg meghajlított vaslemez. Az így kiegészített seprővel a letaposott, jeges hótól is megtisztítható a gyalogút (4).

SEGÍTŐ: A KÉMIA!

A hóhullás gyakran párosul esővel, havasesővel is. Ilyenkor csúszós lesz az úttest, nagy a balesetveszély. Általában salak, vagy homokszóróval teszszük „járhatóvá” az utat. A sós-homokos beszórás azonban sokkal előnyösebb, elolvasztja a hó- és jégreteget, s a csúszást is megakadályozza. Legjobb ha előre elkészítjük a sós-homokot. A keverék aránya 5%-os, 100 kg homokhoz 5 kg sót keverjük, s azzal szórjuk be az utakat — az időjárástól függően — naponta egyszer-kétszer.

A hólapátok „kezeléséhez” is adunk tanácsot. Melegítsünk fel konzervdobozban darabka padlóviaszt, s azzal kenjük be a megtisztított, száraz lapát mindkét oldalát. A megdermedt viasz megakadályozza a hó lerakódását, s növeli a lapátok élettartamát is.

A hólapátot munka közben általában 45°-os szögben tartjuk. Egyenetlen talajon megakad a lapát éle. A hóval együtt megemelni nehéz, s ha magasabbra emeltük, ott marad a hó a járdán, kezdetjük újból a takarítást. A felemelés nélküli lapátolás megoldása címlapunkon látható. A lapát alsó lapjára úgy erősítsünk három, U alakban meghajlított lemezcsíkot, hogy 45°-os lapátálláskor a lemez kb 1 cm-re legyen a földtől. Akadály esetén csak a lapát nyelét kell kissé lenyomni, s a lemezeken feltekvő lapát éle átésúszhat az akadályon.

D. F.

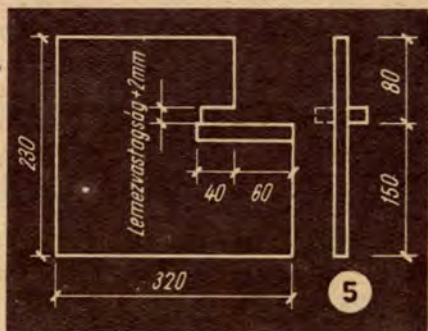
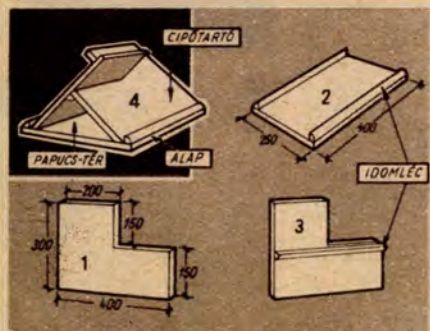
CIPŐTARTÓ

A padozatra helyezett vizes cipő talpa nem szárad meg. Ha pedig oldalára fektetjük, a felső bőre lesz piszkos, elveszti fényét. A vizes cipők száradását segíti, a padozat sem lesz nedves, sáros, ha elkészítjük a könnyen összeállítható cipőtartót.

A tartó 1, 2, 3-as darabjait rétegelit, — vagy farostlemezből vágjuk ki. Méretel leolvashatók az ábráról. Az alkatrészeket a 4-es ábra szerint, enyvezéssel erősítjük össze. Ekkor a két tartólemez az alapra, ill. az egyik darabra támaszkodik. A tartó másik változatban is összeállítható, — ekkor a két tartólemez egymásba csúszik (5), s úgy helyezük az alapra.

A cipőtartót lakkal tehetjük vízállóvá. A cipőket az állványra helyezük, a papucsnak az alaplapon lesz helye.

Íróhegyező tokban

Iskolásoknak, rajzolóknak hasznos segítőtársa az íróhegyező. A kis falapocskára ragasztott csiszolópapíron pillanatok alatt kihegyezhető a ceruza. Hátránya azonban, hogy a csiszolópapírra tapadt grafitpor bepiszkítja a könyveket, füzeteket, vagy a kész rajzokat. Ezt küszöböl ki a képen látható tokos íróhegyező.

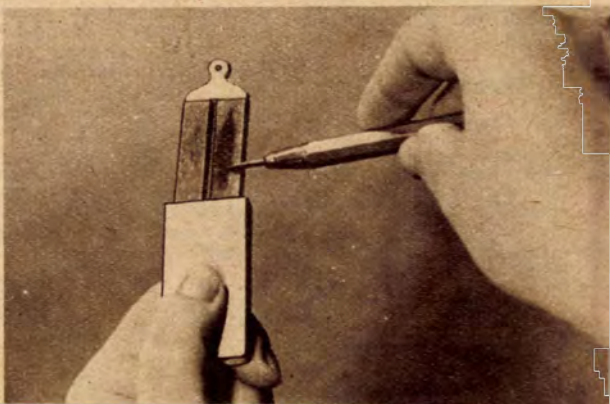
A hegyező anyaga 5 mm vastag, ütrétegű falemez. A tok váza — két hosszabbik oldala és az alja — 5 mm széles csík, alulfeül rányezett dekoritlennel. A kihúzható részt kivágjuk a falemezből, két

réteget eltávolítottunk róla, majd közepén, hosszirányban lombfűrészsel felrészljük. (Alul is maradjon „hús”, amely majd meg-

akadályozza, hogy kicsúshassék a hegyező.)

Végül a kihúzható részre ráragasztjuk a csiszolópapírt, betoljuk a helyére és alumínium drótdarab- ból szegecset ütünk az előzőleg átfúrt tokba. Így nem csúszik ki a hegyező.

BUNDA KAROLY

ETETŐ

Hasznos madaraink legkedveltebbike a kártékony rovarokat irtó cinke. A téli időszakban sok cinke pusztul el (tízből kilenc) élelem hiányában. Élelmük pótlására olajos magvakat fogyasztanak, s egy részük így veszeli át a telet. Ha a cinkék téli etetéséről gondoskodunk, közülük sokat megmenthetünk az elpusztulástól.

Az egyszerű etető házilag olcsón és könnyen előállítható. Előnye, hogy a veréb nem tud a napraforgó maghoz férni és nem eheti meg a magot a cinkék előtt. A veréb mindent evő és olcsóbb élelemmel is áttelel.

Az etető négy főrésze: A magtartó üveg (pl. négy literes uborkás üveg), a magvédő tető (mely a verebeket tartja távol), az etetőtálca és a tető. A magvédő tető és a tető 3 mm-es falemezből, műanyagból, vagy fémlémezből is lehet, a tálca anyaga fémlémez.

Az etetőtálcában, két oldalt egy-egy kb. $20 \times 20 \times 100$ mm-es hasáb van. A hasábokat alulról, vagy oldalról egy, vagy két csavarral erősítjük az etetőtálcahoz. A magtartó üvegből az üvegen képződő vákuum révén csak annyi mag hull a tálcára, amennyit alóla a cinkék elcsipegetnek. Az üveg szájával áll a hasábokon.

A magtartó négy erősebb, hosszabb zsinórral a tetőkhöz át erősíthető az üveg alá. A magvédő tetőt illeszkedő nyílásával az üveg nyakára húzzuk, s a zsinórokkal szorítjuk az üvegre. A tetőt az alsó felületére szegelt (szegecsel, ragasztott) $20 \times 20 \times 30$ mm-es fakockák segítségével illesszük az üveg (felülre került) fenekére. A sarkaira fűrt lyukakon átvezetett zsinórok szorítják a szerkezetre.

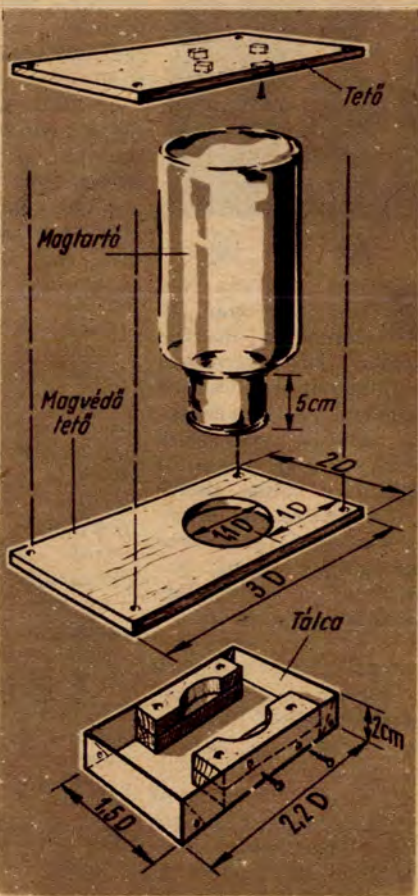
Töltéskor az üveget leszorító négy zsinórt lazítjuk és jobb kezünkkel a felső tető részét, bal kezünkkel pedig az etetőtálca alsó részét fogjuk meg. Az etetőt egy nagyobb papíros felett megfordítjuk, mert ha már használtuk, mag és szemét hullik ki belőle. A tálcát erősen fogva, az üveget óvatosan húzzuk ki a zsinórok közül. Az üveget (újra) megtöltjük és óvatosan a zsinórok közé toljuk. Az etetőt a zsinórzat meghúzását követően (melyhez kis rögzítőket használ-

junk) eredeti helyzetébe fordítjuk vissza, s akasszuk helyére. Ábránk kiinduló mérete az üveg szájának (D) átmérője.

Ötletpályázatunkon 5. díjat nyert.

BOZSONY BERTALAN

Összecsukható vetítőállvány

A film- és dia vetítés ma már általános a magánéletben is. Gyermekes családoknál a kicsinyek számára mesemondást, az iskolás gyermekek részére már oktatást szolgál a film-, illetve a dia vetítés. De a felnőtteknek is nagyszerű szórakozást nyújt, különösen, ha saját felvételeiket pergetik le.

Sok helyen okoz problémát a jó vetítéshez szükséges, nagy terület fogláló állvány használaton kívüli elhelyezése. Ezért most egyszerű, lécekből házilag elkészíthető, össze-
csukható állványt muta-

tunk be, mely össze-
csukott állapotban könnyen szállítható, tárolásnál pedig kis helyet foglal el. Használatkor szétnyitható, pillanatok alatt üzemkész állapotba helyezhető. Polcai — a vetítőt és a kezelőasztalt — különböző szinten helyezkednek el. A készülékhez könnyen hozzáférhetünk és ugyanakkor helyünk is van a vetítés közben szükséges dia-, vagy filmanyag elhelyezésére.

Az 1. ábra az állványt mutatja. Alapmérete 40×80 cm, magassága 125 cm. Az ábrán látható a létra két ágának csuklóspántos összeerősítése, a kezelőasztalnak szintén csuklóspántos felerősítése, továbbá az asztal kitámasztására szolgáló lécezés, végül az állvány szétszúsását megakadályozó kötés. Ez utóbbi végét is pánt rögzíti az állvány alsó keresztlécéhez. A kezelőasztal támasztólécének rögzítése szárnyas anyával történik.

A 2. ábrán — az 1. ábra kiegészítéseként — a vetítőtartó asztal lát-

ható. Felerősítése és kitámasztása azonos a kezelő asztalével.

A 3. ábra az állvány összeállítását mutatja. Lehetőleg sűrűszálú, csomómentes anyagot használjunk. A keretdarabok egymáshoz rögzítését csapolással készítjük (4. ábra). Sebből az állvány, ha a csapot csak $\frac{2}{3}$ -ig vessük be. Gondosan enyvezve építsük össze. Az egyik lábra helyezzük el a kitámasztó léceket rögzítésére szolgáló betétdara-

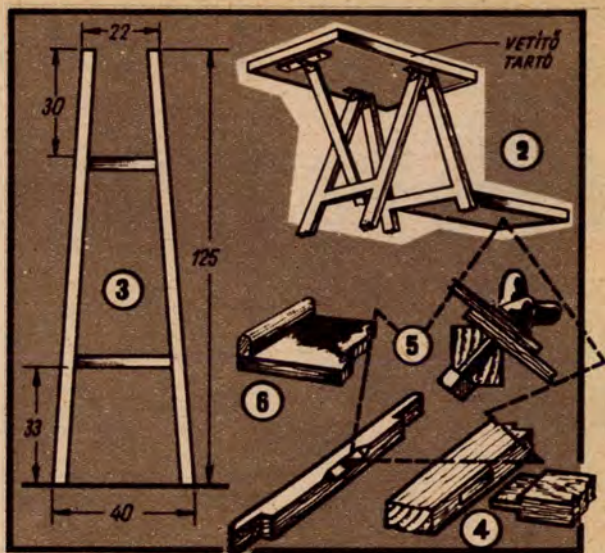

bot (5. ábra). Ezt célszerűbb az állványhoz a pántok felszerelése után beállítani, majd rögzíteni. Erre szereljük fel a rögzítőcsavarként használt M6-os csavart szárnyas anyával.

A két tartólapot (6. ábra) rétegelt lemezből készítjük. Peremükre körbe szegélylécet erősítünk. Ez a merevítés mellett még ütközőül is szolgál. Az összecsapás utáni sima felfekvés érdekében a tartólap alá, az állvány hulladékanyagából készült távol-ságtartó darabot helyezünk el. A pántok fel-erősítése a rétegelt lemezre átmenő, süllyesztettfejú anyáscsavarral történjen.

A kész állványt csiszoljuk át, éleit üvegpáppírral törjük le, majd diópáccal eresszük be, és száradása után lakkozunk.

Egyszerűbb megoldásként megemlíthetjük, hogy akinek erős favázás fényképezőállványa van, azt is felhasználhatja vetítéshez, ha tartólapot készít hozzá. A tartólap aljára az állvány menetéhez csatlakozó anyát szereljük, de ne a lap közepébe, hanem a (vetítővel terhelt) lap súlypontjába. Ajánlatos a lábak szétesés elleni biztosítása. Erre a célra kötözőszinór is megfelel.

A Kis Technikus Könyvtár legújabb köteteként Csapó Károly: „Fa- és fém alkatrészek összeszerelése” című munkáját adta közre a Táncsics Kiadó. Az ezermesterek körében nagyon kedvelt sorozat legújabb füzeté az egyik legsűrűbben előforduló barkácsfeladat megoldási lehetőségeit ismerteti, nagyon ötletes, szemléltető módon, csaknem 30, különféle szerszám, berendezési tárgy elkészítése kapcsán. A 130 oldalas füzetet 125 ábra illusztrálja.

Nagyon ajánljuk ezermester- és politechnikai szakkörök figyelmébe is.

A legutóbb megjelent füzet Galperstejn és Hlebynikov munkája. Címe: „Laboratóriumi munkák”. A 160 oldalas, 60 ábrával közreadott könyvecskeben az alapvető fizikai és elektromos kísérletekhez szükséges eszközök elkészítését találja az olvasó. Ára: 8,20 Ft.

A SZERENCSE-SORSJÁTÉKOT

1966-ban is megrendezik

Főbb nyeremények:

2 szobás családi ház garázzsal, gépkocsival, — Moszkvics-, Wartburg-, Tarabant gépkocsi

A Szerencse-sorsjegy ára 4 Ft, kapható: levélkézbesítőknél, hírlapárusoknál, trafikokban, házfelügyelőknél

Húzás: 1966. február 27.

A legolcsóbb dísz!

zépére helyezzük, hogy csúcsa annak a szélét érintse. Bal hüvelykujjunkkal, illetve körmünkkel az ív felét a kúpos pálcika alá gyűrjük, s közben jobb kezünkkel a pálcikát megperdítjük, s a nyolcad ívrészt a pálcika kúpjára csavarjuk. Majd jobb kezünkkel egy kis fóliadarabkát a felcsavart selyempapír alá dugunk (a sarkát becsipjük), megnevesztjük és a fapálcát szintén jobb kezünkkel megcsavarva, bal kezünkkel a kis fóliadarabkát a csillag csúcsára szorítjuk.

Amikor 12 db csillag elkészült, következhet az összerűzés. A csillagokat

úgy helyezzük egymásra, hogy egy csillagoszással elfordítva, minden második csillag egymásra kerüljön. A csillagokat összeszefogjuk és tüvel-cérnával, egymástól kb. 5 mm-re U-alakban átfűzzük, végül egy hurokkal összehúzzuk. Ezáltal a 12 elem-ből álló csillag gömbalakat vesz fel. A cérnával összehúzott 96 ágú csillagok ágait megigazítjuk, majd a csillagokat 12–20 cm-es szállal (melyet az összefogó szálból hagyunk hosszúra) akasztjuk a fára.

50.- Ft-tal jutalmazott javaslat.

☐ SZIGETI FERENC

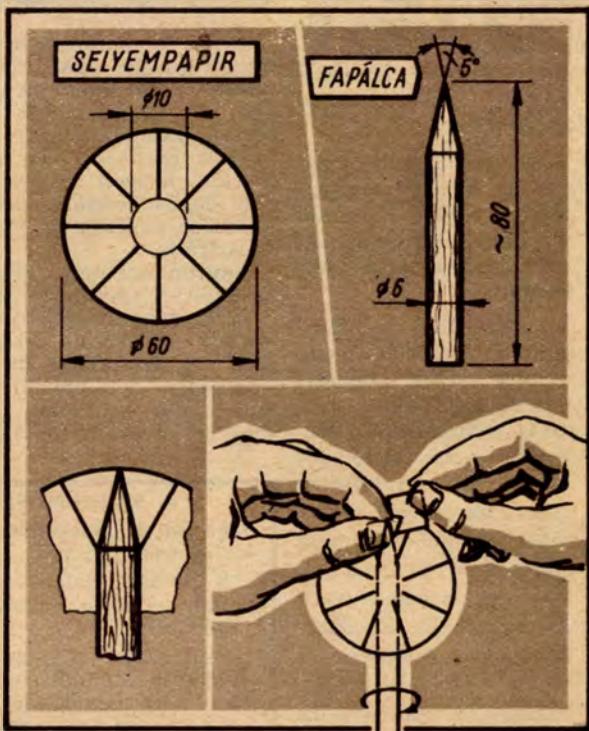
Pár fillér értékű anyagból izléses karácsonyfa-dísz készíthetünk, ha hozzá papírzűzetben egy-két ív színes selyempapírt vásárolunk, majd néhány színes alumínium fóliát keresünk (amelyet pl. cukorkáról, vagy csokoládéről fejtünk le).

A 12 rétegben egymásra helyezett selyempapír ívekből kb. 60 mm átmérőjű köröket vágunk ki. Ez egy csillag papírzűzségelete. A kivágott selyempapír köröket sugárirányban 8 egyenlő részre osztjuk s úgy vagdaljuk be, hogy a bevágások a középponttól 5 mm-re végződjenek.

A színes alumíniumfólia darabkákat ollóval kb. 8x8 mm-es négyzetekre vagdaljuk.

A csillag készítéséhez még egy szerszámra is szükségünk lesz, ami egy kb. 6 mm átmérőjű 5°-os csúcsban végződő fapálcika.

Ezután a fapálcikát egy selyempapír ívdarabka kö-

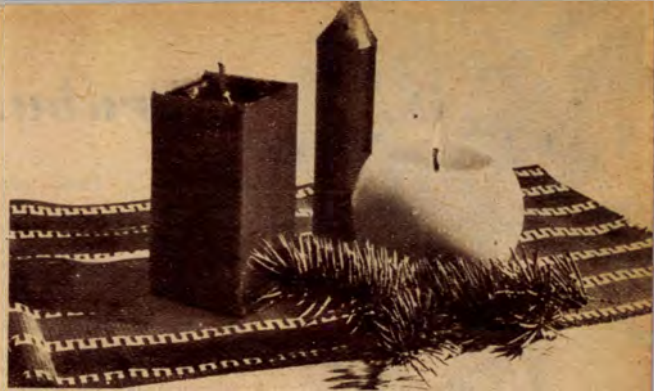
A

Ime a modern bútort kedvelt díszítő-eleme, a díszgyertya. Nagyon egyszerű eszközökkel, házilag is elkészíthető.

Alapanyaga a háztartási boltokban kapható padlóviasz, melyet tesztes szerint színezhetünk ún. zsírcezurával (Ápisz boltokban kapható.) A színezéshez a ceruzát elforgácsoljuk, majd a megolvastott viaszba dobjuk s elkevergetjük, míg teljesen feloldódik. A megolvastott viaszt a készítő gyertya alakjának megfelelő üvegformába öntjük, majd teljes kihülés után kivesszük. Öntés után kanóc imitációt lógassunk a még folyékony anyagba. A kanócot szilárdulás után megperzsöljük, vagy festékekkel színezzük.

NÉHÁNY ÉRDEKESEBB FORMAJÚ GYERTYA KÉSZÍTÉSE

Hengeres: a gyertya átmérőjének megfelelő üvegcsövet kimerült fénycsőből „termelhetjük”. A cső végét leukoplasztal üveglapra ragasztjuk. Az üvegcső levágását házilag trafoval fűtött izzószállal, vagy vékony spárga húzogatóásával, majd hideg-

DÍSZGYERTYA

vízzel való leöntéssel oldhatjuk meg.

Gömb: kiegészített izzólámpa nyakát, a foglalattól kb. 10 mm-re, az említett módon levágjuk, majd a gömböt viasszal kiöntjük, s teljes szilárdulás után letörjük.

Hasáb: 3-4-5 db üveglapot leukoplasztal egymáshoz ragasztunk, s a hasáb végét egy üveglapal lezárjuk.

Öntés előtt az üveglapok viasszal érintkező felületeit benzinben hígított gépolajjal kenjük be, úgy sokkal könnyebben elválik a viasz. Szétszedéskor az üveget nem szabad megíteni. Különben a gyertya elveszti szép fényét. Gömbgyertya készítésénél az üveget óvatos ütögetéssel változtatuk el, nehogy sérülést okozunk!

SZAGMENTES DÍSZGYERTYA

Különlegesebb gyertyát készíthetünk, ha egy kemény pvc lemezt megmelegítünk s az üvegcső tetejére helyezük, majd leszorítjuk egy falemezzel. A lemez közepére kb. 10 mm átmérőjű lyukat fúrunk, s a lyukon keresztül a képlekeny pvc-t tompahegyű ceruzával kúpusra kinyomjuk. Megmelegedés után a kúpot fehér viasszal kiöntjük, s a folyékony viaszba súlylyesztünk egy előzőleg ráforrasztott tápvezetékű skálaizzót. Megszilárdulás után ráhelyezzük s felragasztjuk az üvegcsőre, majd a gyertya hengeres részét színezett viasszal kiöntjük. Az izzót tápegységre kapcsolva, szagmentes, „elektromos” gyertyánk kellemes fényt áraszt. Jó ha az izzó névleges feszültsége kb. 50%-kal magasabb a tápegységénél, mert élettartama hosszabb és hőtermelése kevesebb lesz (pl. 4 V feszültséghez 6,3 V-os izzó ajánlatos).

A gyertyákat kovácsoltvas, réz- vagy fa talpazatra, erős hőforrástól távolra helyezük.

Ötletparádénkon 100,- Ft-ot nyert.

□ NAGY G. LAJOSNE

Trabant-fűtés

utasterébe, a fűtés nem szabályozható. Ha légszűrőt, (pl. 250-es Pannónia motorhoz való, Keravill boltokban beszerezhető) teszünk a cső végére (a cső a szűrőhöz méretezett legyen), akkor a fűtés szabályozható (2. ábra).

A kocsí előfalát, szemben a motorral (3. ábra), tehát a vezető melletti ülés előtt átfúrjuk és e nyílásba karimás csővégződést szerelünk. (Ilyen csővégződés vasboltokban is kapható.)

Fontos, hogy a karimás csővégződésbe pontosan illeszkedjen a tölcser csőve.

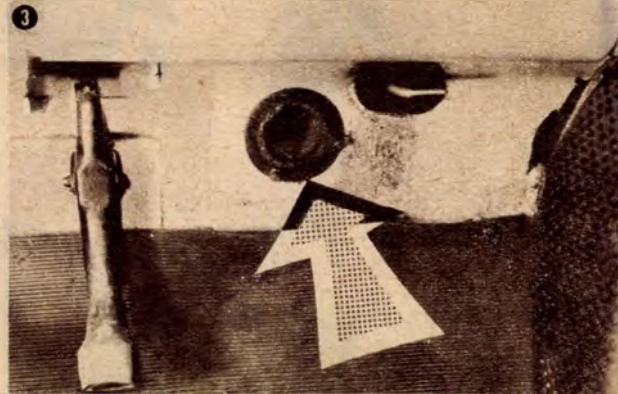
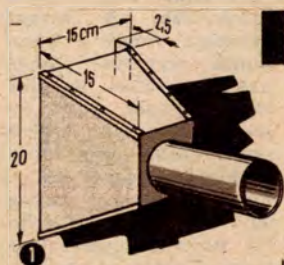
A kocsiban 3 km menet, vagy 6 perc járatás után zárt ablakok mellett külső -15° esetén is $+18, +22^{\circ}$ hőmérséklet alakul. A fűtés álló kocsinál épp úgy melegít, mint menet közben.

Az elve az, hogy a ventilátorral a hengerekre fűjt levegő felmelegedve, a kocsitérbe jut. A megoldás teljesen szagtalan és biztonságos, egyetlen hátránya, hogy a zajt jobban közvetíti a belső térbe. Előnye még, hogy megépítése után az eredeti, a kombinált levegőbevezetés teljes levegőmennyiségét most már az ablakra irányíthatjuk, a belső tér gombjait

lezárhatjuk. Ezáltal a hó, vagy jeges eső kevésbé fagyhat az ablakra.

Címképünk a motorházba szerelt, fehér-vonallal határolt, módosított fűtő-tölcsért mutatja. (A hónap legjobb ötlete.)

PENYIGEY LÁSZLÓ
Leányvár

A Trabant gépkocsikban télen az utastér nagyon hideg, csak igen kevés meleg levegő áramlik be az ablak és az utastér közös melegítőjén keresztül. Ez a meleg is pillanatok alatt elillan, ha egyszer az ajtót kinyitjuk.

A gépkocsi motorházában, a hengerek és a kocsiszekrény között, levegő terelőlemez helyezkedik el, mely az üzemanyagtartályt védi a sugárzó hő ellen. A kocsifűtés ennek a helyére kerül. Az 1. ábra a horganylemezből készült tölcser mutatja. A lemez felhajlított oldalai szegecseléssel, vagy forrasztással zárhatók le. A lemeztölcser tetejére négyzet alakú zárólemezt forrasztunk és ennek közepére rögzítjük forrasztással a bevezető csövet.

A cső felhasználási lehetősége kétféle: ha a csövet csak simán vezetjük a kocsí

Egyszerű, mégis jó

**Ö
T
L
E
T
E
K**

A „leszállt” ajtók kilincs felőli oldala éri, sűrölja a padlót. Helyreállíthatjuk az ajtó derékszögűségét egy legalább 8 mm átmérőjű betonacél-átló és egy hosszabb M5-ös csavar és anyái segítségével. A betonacél végét laposra kalapálás után megfúrjuk, majd facsarókkal az ajtó keretére csavarozzuk. A kilincs felőli oldalon alulra (B), a másikon felülre (A) történik az erősítés.

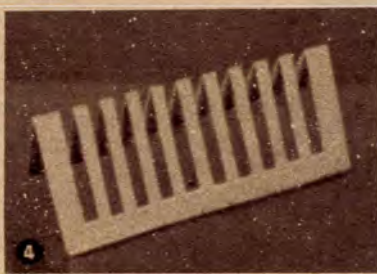
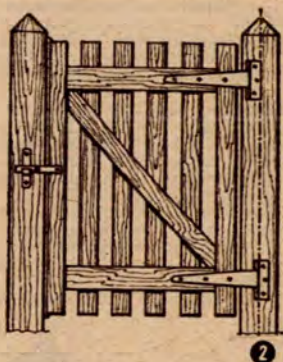
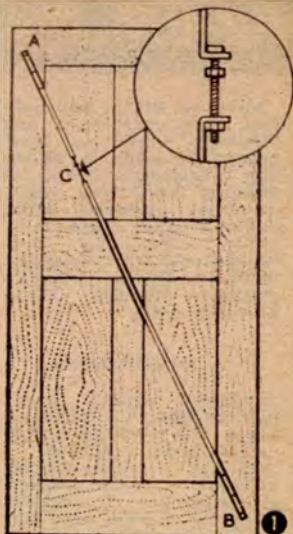
Előzőleg a betonacélt felső egyharmadánál vágjuk el, végeit kalapáljuk laposra és derékszögben hajlítás után 6-os fúróval fúrjuk át. A két átló-felet az M5-ös csavarral és anyáival szoríthatjuk egymás felé (C), mígnem az ajtó „leszállása” megszűnik (1).

Ablakredőnyök rugójának felhúzásához kiváló eszköz egy, a lapos menesztővégre húzott villa (2).

Nem marad nyitva, hanem saját súlyától „önműködően” becsukódik a kapu, ajtó, — ha csuklópántjait a függőlegestől kissé eltőlva csavarozzuk fel. A felső pánt a függőleges középvonaltól kijebb, az alsó beljebb kerüljön (3).

30×30 cm nagyságú, 1—2 mm vastag, hőre lágyuló műanyaglapból univerzális tartót készíthetünk. Először hajtsuk felezője mentén félbe. Majd lombfűrészsel a hajtásra merőlegesen, egymástól 2—3 cm-re készítsünk a széltől 3—4 cm-re végződő bevágásokat. Két-két bevágás közötti lemezrész kitorve fogazatot kapunk. Végül az oldalakat egymástól 30—45°-ra peresztve, — kész is az állvány. Egyaránt alkalmas írószer, folyóirat, hanglemez, szerszám stb. tárolására (4).

Hideg időben kicsúszik ujjaink közül az acél mérőszalag vége. A kesztyűs ujj meg nem fér a fogó-szemébe. Egy nagyobb sasszegnek a szalag végére húzásával minden időben jól használható fogót „készíthetünk” (5).

Az EM Boltok decemberi ajánlata

Mint az utóbbi hónapokban, decemberben is sok újdonság került az Ezermester Boltokba. A különféle alkatrészek, félkész és működő készülékek között válogatva bizonyára sokan találhatnak majd olyan anyagokat, amelyekkel megajándékozhatják hozzátartozóikat, esetleg önmaguk részére vehetnek ritkán kapható anyagot.

A KÜLÖNLEGES

anyagokat árusító 10. sz. boltban (Bp., V., József Attila u. 16.) továbbra is nagy választékban kaphatók a speciális műszerelemek, külföldi elektroncsövek, tranzistorok, célműszerek, s egyéb, máshol nem árusított anyagok.

A kolori műszerek tartozéka a mikroküvetta. A fénytörésmentes üvegből összeállított küvetta 14 féle változatban (különféle méretekben és elrendezésben) kapható, darabonként mindössze 2,— Ft-ért. Feltehetően sokak érdeklődését kelti fel majd a Finta-féle, elemenként is hasznos folyadékadagoló készülék. A mechanikusan működő, szivattyúval, villanymotorral, mérőórával, szelepekkel felszerelt berendezés ára 2000,— Ft.

A speciális készülékeket

építők 5%-on belüli tűrésű Ingelen és Rosenthal ellenállások között válogathatnak. Ezekon kívül 1%-os műszerellenállás is beszerezhető a boltban.

HIRADÁSTECHNIKAI ANYAGOK

Új, gyári erősítő-berendezések kerülnek az Ezermester Boltokba. Áruk az eredeti 5000 helyett 3050,— Ft. A rádióamatörök részére is van jó hír; sok tv-és rádióroncsot vásárolhatnak, nagyon olcsón. A kamrás kapcsoló is bizonyára keresett cikk lesz, 40,— Ft-ért árusítják. A működő rádiókészülékek közül az

FA 53F típusút ajánlják. Ara 1110,— Ft.

MŰSZEREK

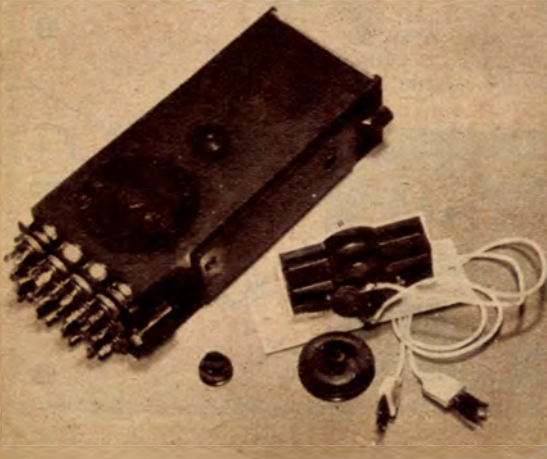
Műszereket nemcsak a 16. sz. boltba szállítottak, hanem kaptak a többi boltok is. Sokak gondját megoldja majd az 5 mA-es, ceruzaskálás alpműszer, 150,— Ft-ba kerül. Újdonság a digitális számjelző egység (100,— Ft). Az egységbe épített 12 db, 24 V-os, 3 W-os lizzó bajonettzárral csatlakozik a foglalathoz.

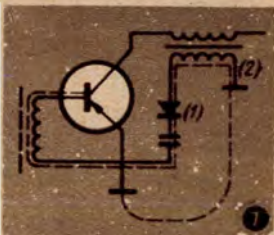
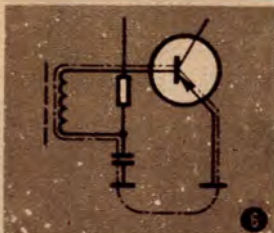
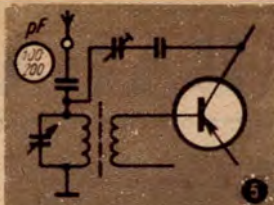
EGYEB ANYAGOK

Megoldódik a barkácsolók akkumulátor-gondja is. Már a boltokban van a 25 A/órás, 3,5×3,5×12 cm nagyságú lúgos akkumulátor. A rádiókban kívül sorba kövte motorokhoz, vakuhoz is használható. Külön kannában hozzá adott lúggal együtt mindössze 80,— Ft-ért árusítják. A különféle mosógép- és porzivó motorok ára 150,— Ft-nál kezdődik, míg az újtípusú lemezjátszó motor ára 120,— Ft. Az elektromos barkácsolók 2,— Ft-ért vásárolhatnak függő konnektor aljzatokat. Jó hír a motoros sportot kedvelők számára; Go-Kart kerékköpenyt vásárolhatnak darabonként 315,— Ft-ért. A hozzá való tömlő ára 70,— Ft. Van a boltokban ablaktörő motor is, 50,— Ft-ért.

Valamennyi Ezermester Boltba eljutott már a mikrolin elektromos modellmotor. A karton dobozba csomagolt talpas motor 4,5 V-tal működik, fordulatszámja 5000, s mellékelnek hozzá különböző átmérőjű szíjtárcsákat. A motor különösen alkalmas szerszám-gép-modellek működtetésére. Ara 51,— Ft.

Nagyobb tételben érkezett a boltokba acél mérőszalag. A börtokos, centiméter és inch (hüvelyk) beosztású szalag rugós szerkezetű, önmagát visszahúzza a tokba. A 7,5 m-es 25,— Ft-ba, az 50 m-es 100,— Ft-ba kerül.

kis menetszám kis impedanciát képvisel, tehát jól illeszkedik a tranzistorhoz.

A tranzistor vezérlőfeszültségét a bázis és emitter közé kell adni. Esetünkben a tranzistor nagyfrekvenciát és hangfrekvenciát egyaránt erősít, tehát e kétöt egyszerre kell a bázis és az emitter közé juttatni. A nagyfrekvenciás jel a bázistekercsen jelenik meg. Ennek egyik vége közvetlenül a bázisra megy. A másik vége a „hűdegítő” kondenzátoron keresztül földelt, de ide van kötve a tranzistor emittere is. A kondenzátor értéke 20 nF, amelyen a nagyfrekvenciás vívőhullám akadálytalanul keresztül tud jutni (6. ábra.) A földelés jelölése a közös földpontot jelenti, amely rendszerint a készüléken végigfutó egyetlen nagyobb átmérőjű vezető. Erre aztán bárhová ráköthetjük a földelendő alkatrészeket, hiszen a földelés-vezető valamennyi pontja azonos po-

tenciálon van, az áram útja rajta keresztül teljesen szabad.

Nézzük, hogyan jut a demodulátor diódától a hangfrekvencia (vagy rövidden hang), a tranzistor bázisa és emittere közé (7. ábra). Emlékeztetőül: a nagyfrekvenciás transzformátor szekunderén levő vívőhullámot a vele sorbakötött dióda demodulálja, tehát a hang a dióda katódján (1. pont) és a transzformátor szekunder tekercsének földelt végén (2. pont) jelenik meg. Innen kell tehát eljuttatni a tranzistorra.

A 7. ábrán jól követhető a hang útja (vastag vonal). Az áramkör egyik fele eleve adott, ugyanis a transzformátor szekundere és a tranzistor emittere egyaránt a földre van kötve. A diódáról pedig a jel a csatoló-kondenzátoron és a bázistekercsen keresztül jut a bázisra. A 20 nF-os hűdegítő kondenzátor az „alacsony” hangfrekvenciát csökkenti, de nem akadályozza meg, hogy a bázisra jusson.

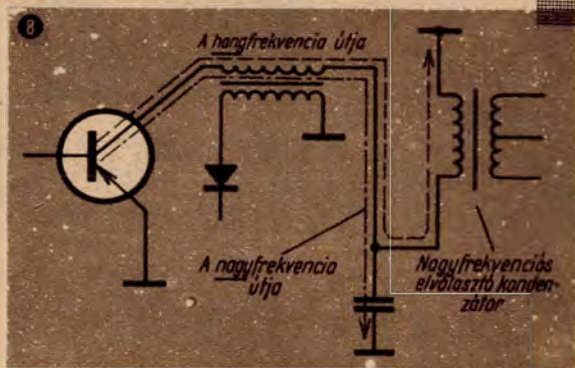
A tranzistor tehát egyaránt megkapja mind a hang-, mind a nagyfrekvenciás vezérlést. A tranzistor e jelet β -szorosára felerősíti. Ez azt jelenti, hogy a bázisra adott vezérlő áramnak éppen β -szorosára fog változni a kollektorkörben folyó áram. Ha pl. az alkalmazott tranzistor β -ja 100, akkor a vezérlő áramot 100-szorosára erősíti fel. A kollektorkörben folyó felerősített áram, a nagyfrekvenciás és

fázisfordító transzformátoron folyik keresztül. A hangfrekvenciás transzformátor szerepéről már beszéltünk, még csak annyit tennénk hozzá, hogy a megfelelő menetszámok megválasztásánál illesztett végezzünk. A kollektorkörben levő impedanciát a diódakör impedanciájához illesztjük. A megadott menetszám-arányok ezt szemléltetően mutatják.

A nagyfrekvenciás transzformátor primértekercse viszonylag igen kis menetszámú, így a tranzistor által felerősített hangfrekvenciás árammal szemben szinte ellenállást nem tanúsít, ez akadálytalanul átfolyik rajta és a fázisfordító transzformátor primerje, a maga relative nagy impedanciájával értékesíti. A nagyfrekvenciás jel viszont a fázisfordító primérjéről nem tud eljutni, mivel a „nagyfrekvenciás elválasztó kondenzátor” útját állja (8. ábra).

A fázisfordító transzformátor primérjére érkező hangfrekvenciás feszültség átdindukálódik a szekunderre, ahonnan az ellenütemű végfokozat kap vezérlést.

A gyakorlatban a most ismertetett reflex-fokozattól eltérő megoldások is vannak. Tapasztalatunk szerint azonban ennek beállítás a legkönnyebb, és a legkevésbé érzékeny a felhasznált alkatrészek esetleges tűrésével szemben és a hőmérséklet változásait is könnyen elviseli.

BABAB

coljuk be a kartont, melyre még az összeragasztás előtt kemény ceruzával rajzoljuk fel a fa „erezetét”. Lehet előre temperával is kifesteni a lapokat. A szekrénytesteket halenyvvel ragaszszuk össze és parafadugóból készített lábakat ragaszszuk alájuk.

Fekvőhelyek alapjául egy kartonlapot válasszunk, melyre műanyag habszivacsból lehet legkönnyebben kivágni rugalmas fekvőfelületet. A fenéklap köré vékony papírcsíkot kell ragasztani, hogy a szivacs ne csússzon le. A lábak ugyancsak parafából lehetnek. A szivacs többféle színben is kapható, de azt festeni is lehet.

Fotelt legegyszerűbben egy fenéklap-papír köré hajlított és ráragasztott papír, vagy műanyag „héjal” képezhetünk ki. Ebbe is habszivacsból ajánlatos elkészíteni az ülőfelületet. Lába lehet dugó, de lehet kartonból kivágott, „kávaszerkezetes” is.

Széket úgy készítsünk, hogy először vágjuk ki parafából az ülőfelületet, majd abba alulról szúrjuk

Kedves játékkal lephetjük meg a kisgyermeket, ha apró szobaberendezést készítünk számukra. Hogy ne kerüljön sokba, papírból, parafadarabkákból, szegekből. Mintául az üzle-

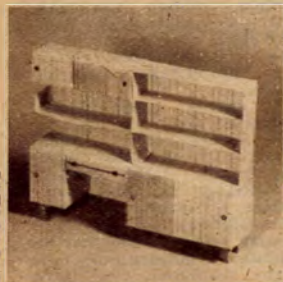
tekben kapható modern bútorokat válasszuk ki, melyek méretét könnyű megkapni.

A szekrénytestek alapja az úgynevezett triplex kartonlap. „Terítsük ki” a szekrények felületeit egymás mellé és úgy rajzoljuk fel őket a kartonra, mint az iskolai mértani testeket. Egymással érintkező felületeik határain hagyjunk ragasztófüleket. A hajtásokkal ellentétes oldalon kar-

fillér

BÚTOR

bele a négy szeg-lábat. Az első lábak majdnem egyenesen, míg a hátsó lábak enyhén kifelé dőljenek, s így a szék is kissé hátrafelé billen. A támlát keménypapírból készítjük, közepén kivágott nyílással, s kettévágott gombostű fejeivel erősítjük a széklaphoz.

A különböző asztalok készítését a lapfelület kivágásával kezdjük, melyre rárajzoljuk a faerezetet, majd alatta parafalemezzel megvastagítjuk a lapot és abba szúrjuk a szegekből készített lábakat. Kisebb asztaloknál, (ahol a nagyon vastag lap esetén lenne), a lábat kartonból is lehet csinálni.

NEHÁNY FONTOS TANÁCS

A már összeragasztott bútorokat ne fessük, mert vetemednek. Minden bútor-darabot azonos léptékben készítünk el. A bababútor alkalmas arra is, hogy a szobák alaprajzának méret-helyes elkészítésével előre berendezhessük épülő lakásunkat. Ki lehet velük pró-

bálni az új bútorfajták méreteit, szőnyegek színét, nagyságát is. A kis játék-, vagy modellszobába készíthetünk kiegészítő berendezéseket is. Szőnyeget leg-egyszerűbben egy darab bútortextiltől készíthetünk úgy, hogy négy oldalán a szálak kihúzásával a kívánt mélységben kirottozzuk. Vázákat és virágokat leg-könnyebben dugóba szúrt száraz faágakból —, képeket kis parafalemezre, vagy kartonra ragasztott fotókból lehet készíteni.

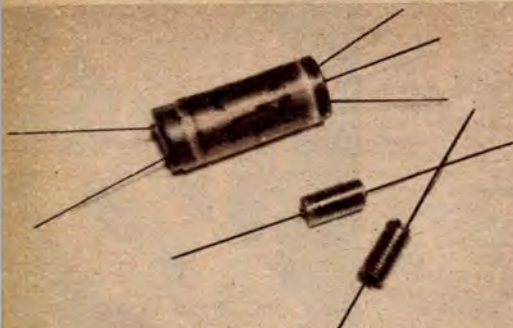

Minél nagyobbak a bútor-darabok, készítésükhöz annál vastagabb papírt és parafalemezeket kell használni. Pl. 1:10 léptéknél már drótvázás fémbútorok is kialakíthatók.

F. GY.

ekért

„Lórúgás ellen”

Háztartási gépek zavaraszűrése

Jöllismert, kellemetlen jelenség a tv-kép hirtelen torzulása, összeesése, kimaradása —, vagy a rádió sercenése, kattanása. Mint ha „ló rúgta volna meg” —, pedig csak egy zavarászűrővel el nem látott hálózati készülék indult meg a közepben.

A rádiókészülékek, de különösen a tv-vevők érzékenységének növekedése következtében háztartási gépeink —, főleg a keféss motorral felszerelt (ventillátor, parkettkefélo, porszívó, kávéörlő stb.) mind jobban zavarják a tv-t, a rádiót. Bár az utóbbi

években gyártott háztartási gépek zavarászűrős kivitelűek, a zavaraszűrés szintjét rögzítő szabványok elavultak, hiszen legfeljebb 200–300 μ V érzékenységű készülékek zavaraszűrését biztosítják.

Mivel a mai 50–100 μ V-os készülékek zavarmentesítésére a régebbi zavarászűrő elemek már nem alkalmasak, gépeink zavaraszűrés rendszerét felül kell vizsgálni. Az előbbieken kívül a felülvizsgálat időszzerű akkor is, ha esetleg lakást változtattunk, s az új lakásban mások a körülmények, s a környezetünkben

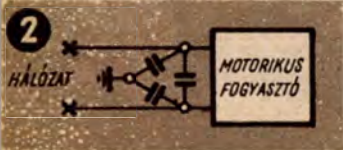
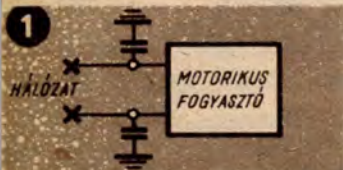
levő tv-vevők száma és érzékenysége is nagyobb, mint előző lakóhelyünkön volt. Hasonló helyzet áll elő akkor is, ha háztartási „gépparkunkat” újítottuk fel, s ennek kapcsán egyikét külföldi gyártmány került birtokunkba, melyek esetleg jobban zavarznak, mint a hazai készülékek; (mivel a gyártó országokban a zavaraszűrés előírások enyhébbek, mint nálunk).

A zavart okozó gépek szűrését régebben két darab, kefére kötött kondenzátorral (1. sz. ábra), újabban három darab kondenzátorral (2. sz. ábra) biztosítják. A három kondenzátort újabban egy egységbe vonják össze (a kép bal oldalán). E kondenzátor egységek általában egy darab 50 nF és két darab 5 nF-os kapacitást tartalmaznak. Az 50 nF-os a kefékre, az 5 nF-osak a kefékről földre csatlakoznak. Az áramkörbe kötésük nagyon egyszerű (3. sz. ábra).

Amennyiben ez a zavaraszűrés nem elegendő, egy-egy fojtótekerccset is a hálózati vezetékekbe kell iktatni (4. sz. ábra). A fojtótekerccseket általában kell elkészítenünk, mivel a kereskedelemben nem kaphatók.

A fojtótekerccseket 0,6–0,7 mm átmérőjű rézhuzalból készítjük. (A fénykép jobb oldali részén látható.) A zománc vagy műanyag szigetelésű huzalból egy M6-os, vagy M7-es Manier vasmagra tekerceselünk annyit,

(Folytatás a 19. oldalon)

FOTO

LENCSETISZTÍTÓ

Az objektívek lencséinek tisztítására legjobb egy lágy ecset. Hogy mindig kéznél legyen — alakítsunk át egy régi — nem golyós — töltőtollat ecsettartóvá.

A toll helyére szorítsunk rövidre vágott szárú ecsetet. Ha kell, a szárat csiszoljuk megfelelő átmérőjűre. A tollból átalakított ecset nemcsak kéznél lesz, hanem a toll védőkupakja az ecset-szőröket is óvja.

Film- azonosító

Ha utólag akarunk újabb képet készíteni a negatívról, nehéz az azonosítás. Különösen gond akkor, ha több hasonló beállítású kép közül kell kiválasztani a szükséges negatívot. Egyszerű lesz ez a művelet, ha kivesszük a nagyítógépből a negatívartatót, és 2 mm átmérőjű fúróval nyílást készítünk a „kapunál”. A furat pontosan oda kerüljön, ahová a film perforációja alatti számok. Így nagyításkor a képpel együtt a szám is kivetítődik. A filmkockán levő számot írjuk a nagyítópapír hátlapjára, s utána a szokásos módon végezzük el a nagyítást. A képre írjuk rá a negatívot tartalmazó tasak számát is, akkor még könnyebb lesz az azonosítás; pl. 2315 = 23. sz. tasak, 15. sz. kép.

MOLDOVÁNYI MIHÁLY

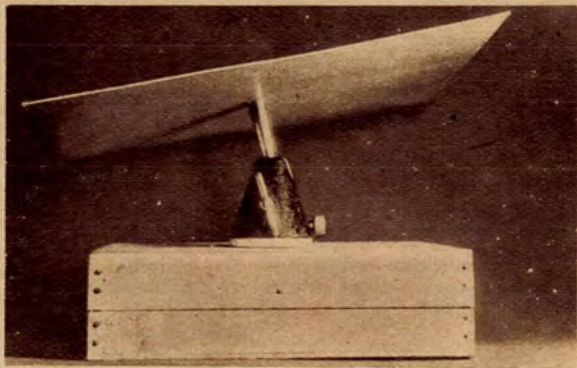
AZ ÖSSZEHAJLÁS ELLEN

Rövidebb gyújtóávolságú objektívvel készített épület- vagy más műszaki felvételen a nagyítás készítésénél a felső vonalak gyakran „összefutnak”. Ezt a jelenséget dönthető hátlapú fényképezőgépekkel ki lehet küszöbölni, de azok sajnos drágák.

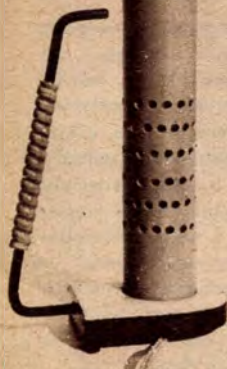
Mégsem kell lemondanunk a felvétel készítéséről, mert a nagyításnál korrigálhatjuk a rövid gyújtótávból eredő torzítást. A korrekcióhoz készítsük el a dönthető nagyítóasztalt.

Egy kb. 15×20 cm-es, vastagabb deszkalapra erősítsünk fel egy gömbcsuklót. Annak menetes végére képpünk szerint felsavarozzuk a dönthető alaplapot. A nagyítás beállításakor a ferdíthető alaplapot a kívánt mértékig ferdítsük el, s ezzel el is értük, hogy a vonalak a nagyításnál ne fussanak össze.

Az élességet a középpontra kell élesre állítani, majd a rekeszt szűkítsük le, s így az élesség az egész kép felületére kiterjed. Az alaplap súlyos legyen, nehogy felbillenjen.

Hangulatlámpa

Alapja fából van, és akkora lyukát kell kiszedni belőle, mint a szár átmérője. A szár anyaga: zöld pvc-cső, átmérője 45 mm, hossza 300 mm. Ez a képen látható módon körbefűrhető; hogy minél több fény jusson a szobába, hogy a 25 W-os gyertya-izzó melegedése ne lágyítsa meg a pvc-csővet, hogy a lámpa így szebb is, mert a furatok díszítésként is szolgálnak.

Az égő felerősítéséhez akkora bakelit kört esztergáltam, mint a pvc-cső belvilága, és erre szorítottam fel a foglalatot. Ezt a bakelit korongot illesztettem be az égővel együtt a pvc-csőbe, a csövet pedig belenyomtam a fa-alap furatába. Az égő cserélésekor csak a pvc-csővet kell kihúzni az aljzatból. A lámpa fogantyúját 6 mm átmérőjű gömbsvasból hajlítottam. Színe fekete. A közepére hasított, sárga színű szíjja telerakom, s azt epokitt-al ragasztottam fel.

A világoszöld pvc-cső átvilágítva nagyon hangulatos. A fa alap széle fekete, tetejét pedig szintelen lakkal vontam be.

NEMETH ANDRAS

Hívótank keskenyfilmhez

Sok filmamatőr maga hívja elő a filmet. A legelterjedtebb a „Coloreta” spiráltankban hívás. Ennek azonban több hibája van; a tankban egyszerre csak 10 m film hívható, egy 30 m-es film hívása legalább 4 órát vesz igénybe, s a filmszalagok más-más tónusúak lesznek.

A hiányosságok egy házilag összeállítható hívóedény készítésével küszöbölhetők ki. Az új hívótankhoz először vágjunk ketté egy Coloreta spiráltankot (OFOTÉRT boltban kapható). Ezután vásároljunk egy 18 cm átmérőjű, kb. 13 cm magas, 3 literes, zománcozott fazekat, s nyílásaira Epokittel ragasszuk rá a tank felső darabját. Ha kell, — magasság-szabályzóként aljára a spiráltank alsó, — megfelelő magasságúra vágott részét. A réseket Epokittel jól tömítsük el. A tank két fele között akkora legyen a távolság, hogy a három, 2 cm-es gumi-csődarabkákkal összeerősített spirálorsó jól illeszkedjék, s a felső orsó tengelye érjen túl a tank fedelén.

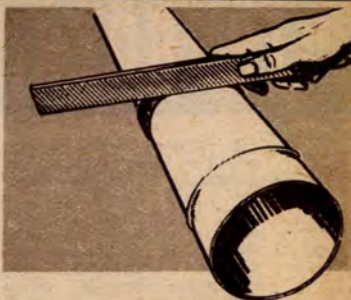
A módosított előhívó tank használatához az orsókra felcsévéljük a filmet, a gumicső-darabokkal összeerősítjük és úgy tesszük a tankba. Az előhívás menete változatlan.

Az új tankban színes film is hívható, csak a nagyobb mennyiség miatt erőteljesebben kell mosni a filmet.

KAMARÁS GÁBOR
Szeged

Zománczott füstcsövek vágása

Előfordul, hogy a szükségesnél hosszabb a szabványos méretben árusított zománczott füstcső. Ha nem vigyázunk, rövidítéskor könnyen megrepedezik, lepatogzik a zománc. Az ilyen füstcsövek sérülésmentes vágását mutatjuk be.

A csövön kijelöljük a vágás helyét, majd kétszeresen körülragasztjuk irdalai ragasztó szalaggal, vagy leukoplaszttal. Ezután három, vagy négyélű kézi csiszolókével körbe haladva eltávolítjuk a zománcot, majd azon a helyen háromélű- vagy késreszelővel átvágjuk a csövet. A zománcréteg eltávolítása után sűrűfogú fűrészszel is elvégezhetjük a vágást.

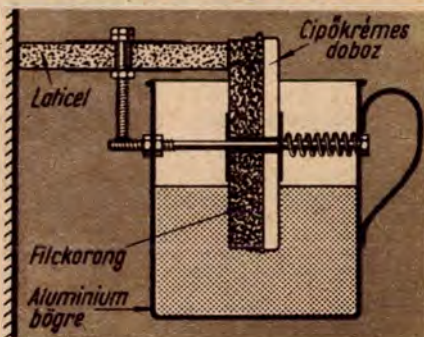
STEPANEK SANDOR

Szobafestéskor a csíkhúzás a legkörményesebb munka. Szakaszos festés esetén foltos lehet a meghúzott csík, könnyen szétfolyhat a festék, s ráadásul a munka is lassú. A csíkhúzást „forradalmasítja” a cikkünkben bemutatott berendezés.

Első lépésként vegyünk egy alumíniumbögret, s azt közepmagasan fúrjuk át. A végigmenetben, vízszintes tengelyre merőlegesen egy hasonló átmérőjű, de valamivel rövidebb csavart keményforrassunk. A vízszintes tengelyre kerül a festékszedő korong — és az azt feszítő rugó. A tengelyt és a korongot anyákkal rögzítjük. A csíkhúzó-korong sűrű, apró lyukú laticelből készül. Két lemeztárcsa közé fogva, anyákkal erősítjük a függőleges tengelyre.

A készülék összeállítása után öntsünk festéket a bögrébe, s néhányszor forgassuk körbe a laticel-korongot. Ezután jobbkezünkbe fogjuk a bögrét, a laticel-korong élet illeszkedik a festendő csík kezdetéhez s szorítsunk balkezünkkel a bögre alá vízszintesen egyenes lécet. Azon jobbra húzzuk a bögrét. A laticel-korong csíkhúzás közben forgásba hozza a nekiszoruló flickorongot, — amelynek alsó része beleér a festékbe

Csíkhúzó berendezés

— s így biztosítódik a folyamatos festékellátás. Ha a laticel-korong egyik életérférfén „leélezzük”, s a berendezést kissé megdöntjük — egészen vékony csíkot is húzhatunk.

BARCZI JÓZSEF

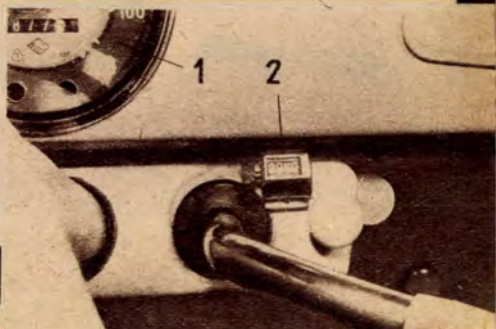
Számsor, mint benzinmérő

Egyes kiskocsiknál költségkimélés áldozata lett a benzinmérő óra.

E kocsiknál a benzintartályban levő üzemanyag mennyiségét csak mérőpálcával ellenőrizhetjük. Ha nem akarjuk, hogy üzemanyag készletünk — még a tartalékot is figyelembe véve — idő előtt „cserben hagyjon”, és még a legközelebbi benzintöltő állomásig se juthassunk el, emlékeztetőre van szükségünk.

Ezt a célt szolgálja a 4. vagy 5 számjegyű számsor, (pl. régi km-óra számsora), amelyen az üzemanyag vételezés után — ismerve a kocsink átlagos fogyasztását — beállítjuk a benzin elfogyásakor esedékes km-számot (2).

Csak egy pillantás a gépkocsi kilométerórájára (1) és az emlékeztető számsorra, azonnal megállapíthatjuk, hogy kb. hány km megtételéhez elegendő az üzemanyag (benzin) készletünk.

TÉRKÖZBIZTOSÍTÓ

A vasutak vonalain egyre nagyobb teret hódít az automatizálás. Ezzel párhuzamosan a modellezők is készítenek önműködő berendezéseket modellvasútjaikhoz, melyeknek előnye az automatikus működésen kívül az, hogy irányítás közben nem kell az apró részletekre ügyelni. Egy több-vonatos üzemet lebonyolító terepszal például nem képzelhető el automatikus biztosító elemek nélkül. Az önműködő berendezés alkalmazási lehetősége széleskörű, pl.: jelzőállítás, sinmező szakaszolás, váltóállítás stb. A berendezés két egységből áll.

ELEKTROMOS KAPCSOLÓ VAGY RELE

A teljes összeállítás az 1. ábrán látható. Először a működtető elektromágnest készítjük el. 0,5–0,6 mm-es preszpánból kivágunk a 2. ábra szerint 2, a 3. ábra szerint 1 db-ot. Amerikánembe befogunk 5 mm átmérőjű, 70 mm hosszú köracélt, melyre 50 mm hosszón 0,1 mm-es huzalt tekercselünk szorosan egymás mellé, egy sorba. A huzalra 40 mm széles ragasztós papírból 2 sort feltekerünk, s leragasztjuk. Az így előkészített orsóra felhúzzuk a preszpántárcsákat úgy, hogy

azok a végektől kb. 0,5 mm-re, illetőleg középre kerüljenek, majd gyorsan száradó ragasztóval (Technokol) rögzítjük. Az orsókat kb. 0,25 mm átmérőjű huzallal teletekerjük, mindkét féltekerésnek külön kivezetést készítünk, pvc-csőbe bujtatjuk, s cérnával rögzítjük. A vasmagra tekert, 0,1 mm-es huzalt óvatosan kihúzzuk, s a tekercs leesik a magról. A mozgó vasmagot 5 mm átmérőjű köracélból készítjük (elektroda). Hossza 32 mm. A vasmag egyik végébe 0,6 mm átmérőjű lyukat fúrunk 4–5 mm mélyen, s ebbe 0,5 mm átmérőjű kemény huzalból 40 mm hosszú darabot forrasztunk, majd forrasztás után meghajlítjuk (4. ábra).

A kész solenoidot 17×100×2 mm-es pvc alaplemeze felragasztjuk, melyre előzőleg ugyancsak ragasztással rögzítettük az 5. ábra szerinti vezetőket. Ezeket úgy állítjuk be, hogy a tolóka (6. ábra) könnyen, de kotyogásmentesen mozogjon. A ragasztás teljes kötése után felszegecseljük a 7. és 8. ábrán vázolt érintkezőket, melyek anyaga 0,2 mm-es vörösréz lemez. Az érintkező felületeket gondosan egyvonalba állítsuk, különben a csúszka elakad, s a működés bizonytalan lesz.

A 6. ábrán látható tolóka anyaga 2,5 mm vastag bakelit. A 2 mm-es csapot (12. ábra) huzalból kialakítjuk, az 1,8 mm átmérőjű lyukba besajtoljuk, majd a 13. ábra szerinti, 0,1 mm-es bronzlemezről készített érintkezőket rászegecseljük. A tolóka alján a szegecseket síkba reszeljük.

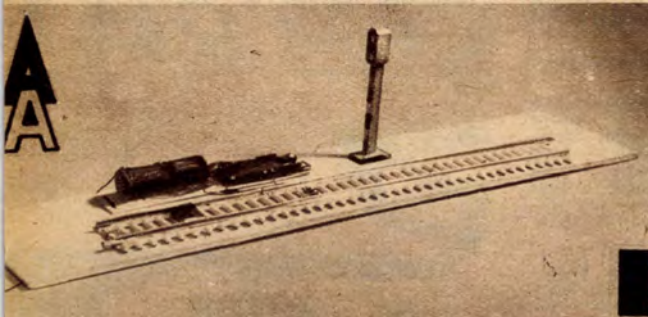
A magot a solenoid belsejébe helyezzük, a tolókat a helyére tesszük, s összekapcsoljuk a maggal. A tolóka véghelyezeteit két db 4×4×1 mm-es pvc darabka leragasztásával beállítjuk. Végállásoknál a nyelvek az álló-érintkezők közepén legyenek! Ha a berendezést nem terepszalton használjuk, úgy az egész szerkezet fölé fém vagy műanyag házat készíthetünk. Terepszalton esetén vagy az asztal síkja alá, vagy valamelyik épület belsejébe helyezzük, így a terepről teljesen eltűntetjük, s ezáltal sokkal természetesebb lesz a pálya képe.

JELZŐ

A térközbiztosítás szerves tartozéka a jelző, mely sokféle lehet. Automatikánkhoz kétfogalmú fémjelzőt készíthetünk leggyorsabbban, pl. a 9. ábra alapján. Az izzó helyét a Pikó izzókhoz méretezzük, más, pl. rizzizzó alkalmazása esetén ezen nem lehet változtatni. A jelző anyaga 1, 2 és 5 mm vastag plexilemez (kloroformmal ragasztható). A jelző további készítésének ismertetése már nem szükséges.

ÜZEMBE HELYEZÉS

A készülék elektromos bekötését a 10. ábra mutatja, melyhez különösebb megjegyzés nem szükséges. Az „A” és „B” jelű érintkezőket a 11. ábra szerint készítjük el a sinek alakjaitól függően, 0,1 mm-es bronzlemezből. A beállítás

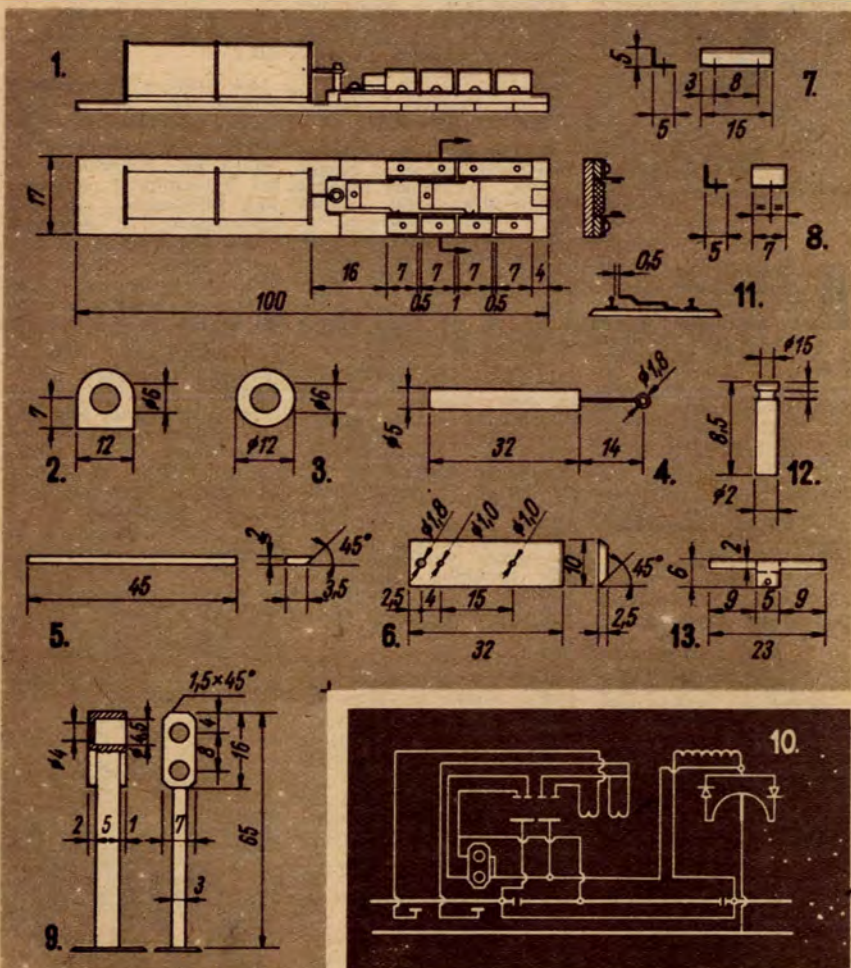

olyan legyen, hogy a mozdonny nyomkarimája biztosan érintkezzen vele. A relé működéséhez 10–16 V feszültséget használjunk, mely lehetőleg ne legyen azonos a motorikus árammal. Ha ez nem oldható meg, úgy feltétlenül a feszültség szabályzó előtt csatlakoztassuk a relét. Ugyanis a mozdonnyok 4–8 V mellett is működnek, de a reléhez ez már kevés, tehát lassú menetben a működés bizonytalan lesz. A 10. kapcsolási

rajzon ezt az állapotot tüntettük fel. Ha a relét kézi vezérléssel is működtetni kívánjuk, úgy az „A” és „B” pontokat vezessük két érintkezőhöz (nyomógomb) melyen keresztül a trafó egyik vezetékéhez kapcsoljuk.

FÜZESI ANTAL

Mint cikkünkben is látszik, a vasúti modellek távirányításához nem szükséges rádió, az megoldható vezetékcsatlakozások segítségével is. A vezetékcsatlakozás történetének megismerésétől a legmodernebb megoldásokig az egész témakört bemutatja Petrik Ottó: „Járműmodellek vezetékes távirányítása” c. — a Műszaki Könyvkiadó által megjelentetett könyve. Az album-alakú, kötött, 370 ábrával, képpel illusztrált, 200 oldalas könyv ára 34,— Ft. Főként elektrotechnikai alapismeretekkel rendelkező olvasóinknak ajánljuk.

Kaktuszvirág karácsonyra!

nem szabad. Ha módunkban áll, naponta permetezzük szobahőmérsékletű vízzel. Fontos, hogy a növényeket ne mozgassuk. Ha mégis elvesszük helyéről, jelöljük meg hogy hol, milyen irányban állt és ugyanúgy helyezzük vissza, különben ledobja bimbóit. A bimbóhullást előidézheti tápanyaghiány, (főleg a foszforé és káliumé), vagy túlmeleg, száraz levegő. Elegendő a 10–15°C hőmérséklet, a levegő szárazsága pedig gyakori permetezéssel ellensúlyozzuk.

Elvirágzása után ismét mérsékelt öntözéssel pihentessük. A tavaszi fejlődés megindulása előtt végük kisse vissza a szártagok találkozásánál, mert úgy erőteljesebben nő és bővebben virágzik. A levágott részeket felhasználhatjuk oltáshoz, de dugványozhatjuk is, hiszen még vízbe állítva is meggyökeresednek.

Oltással kis fácskát nevelhetünk belőle. Ehhez azonban először törzset kell nevelnünk, ún. alanyhajtásból. Szerezzünk Phyllocactus vagy leveles-kaktusz (Peireskia) hajtást, és homokba dugványozva, befőttes üveggel leborítva meleg, világos helyen tartva gyökeresítsük meg. A meggyökeresedett hajtásokat ültessük cserépbe, komposzt-földbe vagy jómínőségű kerti földbe, melyhez kevés agyagot is keverünk.

Mikor a 20–30 cm hosszúságot és a ceruzavastagságot eléri a hajtások, csúcsukat éles késsel vagy borotvapengével vágjuk le (ezeket újra gyökeresíthetjük), s két-három cm mélyen hasítsuk be. Hogy ne hasadjon tovább, a hasíték aljára tekerjünk rá néhány menet hajlékony huzalt, raffiát. Ezután egy 2–3 ízü szárdarab alsó izének 1/3-ad részét vágjuk le, majd végét ékalakban vágjuk meg és csúszassuk az alanyhajtás hasítékába. A hasíték-

kot az aljába nyomott késpengével feszíthetjük szét. A szártag behelyezése után a kicsúszás ellen egy hosszabb kaktusztűskét —, annak hiányában lécdarabról lehasított vékony szilánkot szúrjunk keresztül az alanyon és a szártagon. A gombostű erre a célra nem felel meg, mert rozsdásodik!

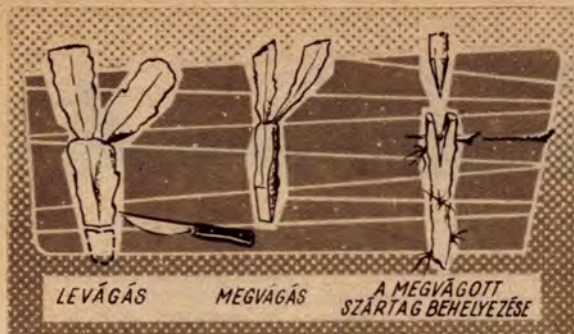
Az oltást a megeredéséig tartsuk zárt, meleg, párszerűben. Megfelelő pl. a tűző naptól védett ablak köze, ahová kis tányérkában vizet is teszünk a páratartalom növelésére. Az oltás megeredését a szártagok csúcsán megjelenő új hajtások jelzik. Idővel az alanytörzset kössük kis fapálcikához, hogy a hajtások ne húzzák le.

A karácsonyi kaktuszt nemcsak cserépben nevelhetjük, hanem villásan elágazó faágdarab ágaközé is beültethetjük, ha ezt mohapárnával vagy raffiánánc-darabbal körülvéve kis fészekké alakítjuk. Hazájában, Brazíliában az őserdő fáinak odvában és ágaközében összegyűlt korha-

A virágszegény téli hónapokban virít a karácsonyi kaktusz, tudományos nevén *Zygocactus truncatus* (régében *Epiphyllum truncatum*). Emeletes, tölcsészerű, pagodatetőhöz hasonló, rózsaszín, lilás, vagy fehér virágai karácsony táján jelennek meg a lapos ízekből álló, levélszerű —, de valójában szár végeken. Ha megfelelően gondozzuk, északi fekvésű lakásokban is rendszeresen virágzik.

A karácsonyi kaktusz igénye eltérő a többi kaktusztól. A nyári időszakban rendszeresen öntözzük, ha lehet permetezzük is, és a tűző naptól árnyékolással óvjuk. Szeptember elejétől —, a virágzás elősegítésére — fokozatosan felére csökkentjük az öntözések számát, azaz nyugalmi időt biztosítsunk számára októberig. Legtöbbször ennek a nyugalmi időszaknak a hiánya okozza a virágzás elmaradását. Ha megfelelünk róla, esetleg még pótolhatjuk később beiktatott — 1–2 hetes szárazabb — tartással. A „nyugtatás” befejeztével világos helyre, ablak közelébe helyezzük el. Figyelmesen öntözzük, mert sem túl öntözni, sem szárazon tartani

dékba és levéltörmelékebe ereszti gyökereit. Hasonló szerkezetű talajba kell nekünk is ültetnünk. Még teljesen el nem bomlott lomb közé keverjünk kevés folyami homokot, agyagot és közé korhadó fakérget, vagy ágtörmelékét.

Szépen mutat kivájt fátörzsbe ültetve is, különösen, ha egyéb, más formájú, de hasonló igényű növényt is ültetünk mellé, pl. páfránysarjat, szobapázsitot.

KL

OLVASÓINKNAK AJÁNLJUK

Immár harmadik kiadásban jelentette meg a Táncsics Kiadó a „TV-szerelők könyvét”. A szerzők — Léder József és Rádai István — munkáját dicsérik az egymást követő kiadások. A könyv szélesebb körhöz szól, mintsem címéből következtetni lehet. Nemcsak a hivatásos szerelők, de amatőrök, sőt a TV-tulajdonosok könyvtárának is hasznos és fontos darabja.

A TV működésének bemutatásától kezdve jut el a hibáig, felismerésükig és javításuk ismertetéséig. A forgalomban levő készülékekről — a legújabbakról is — részletes kapcsolási-rajz gyűjtemény tartozik a kötethez, melynek ára kötve 35,— Ft. A 300 oldalas könyvet 350 ábra és kép illusztrálja, — nem számítva a tartozék kapcsolási rajzokat.

Ezermesterek számára könyvtárat pótolnak a

LEXIKONOK

TERMÉSZETTUDOMÁNYI LEXIKON. 1—6. kötet

Főszerk.: Erdély-Grúz Tibor

A 2. kötet az év végén várható 150,— Ft

MŰVÉSZETI LEXIKON. 1—4. kötet

Főszerk.: Zádor Anna és Genthon István

Megjelent: 1. kötet. A—E. 630 oldal, kötve 125,— Ft

ZENEI LEXIKON. 1—3. kötet

Főszerk.: Bartha Dénes

Mintegy 10 000 címszó

Megjelent: 1. kötet. A—F. 687 oldal, kötve 125,— Ft

2. kötet G—N. 726 oldal, kötve 125,— Ft

A 3. kötet a közeljövőben megjelenik
Ára kötve 125,— Ft

MAGYAR IRODALMI LEXIKON. 1—3. kötet

Főszerk.: Benedek Marcell

Megjelent: 1. kötet. 727 oldal, kötve 160,— Ft

2. kötet 639 oldal, kötve 110,— Ft

A 3. kötet a közeljövőben megjelenik
Ára kötve kb. 100,— Ft

Beszerezhetők az

ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT

könyvesboltjaiban és az üzemi könyvterjesztőknél.

NEGY HAVI RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNYT

nyújt magánszemélyeknek a „Könyvet — Postán” szolgálat (Budapesti 5. Postafiók 240), ha az egyszerre szállított könyvek értéke legalább 160,— Ft.

(→)

TRANZISZTOROS HANGSZER

A elektronikus hangszerek egyre nagyobb közkelettségnek örvendenek, holott még távolról sem tökéletesek. (Azaz, hogy ...nem is lehet éppen tökéletlennek minősíteni őket, inkább úgy mondhatnánk, sajátos, egyéni hangszerek.) Általában jellemzőjük, hogy hangtartományaik főként alaphangokból állnak, ezért nem hasonlíthatók egyszerűen egyik klasszikus hangszerhez sem, viszont a felhangok (az alaphang rezgésszámának többszörösei) kellő adagolásával bármelyik klasszikus hangszer „utánozható” elektronikus úton.

E hangszerek másik, nem kevésbé sajátos jel-

lemzője, hogy még az egyszerű, gyári kivite-
léük is drágák.

Ha nem támasztunk magas követelményeket az elektronikus hangszerről szemben, magunk is készíthetünk ilyent, az 1. ábra kapcsolási rajza alapján. Alkatrész igénye csekély, inkább munkáigényes a hangszer elkészítése. Az 1. ábra egyszerű, visszacsatolt, transzformátoros oszcillátort szemléltet, Tungstam OC 1016-os teljesítménytranszisztorral. A visszacsatolás mértékét a tranzistor bázisára csatlakozó — és egyben az előfeszültséget szolgáltató — ellenállásokkal szabályozzuk. Tulajdonképpen mesterségesen idézünk elő „gerjedést”, s ezt tesszük szabályozhatóvá.

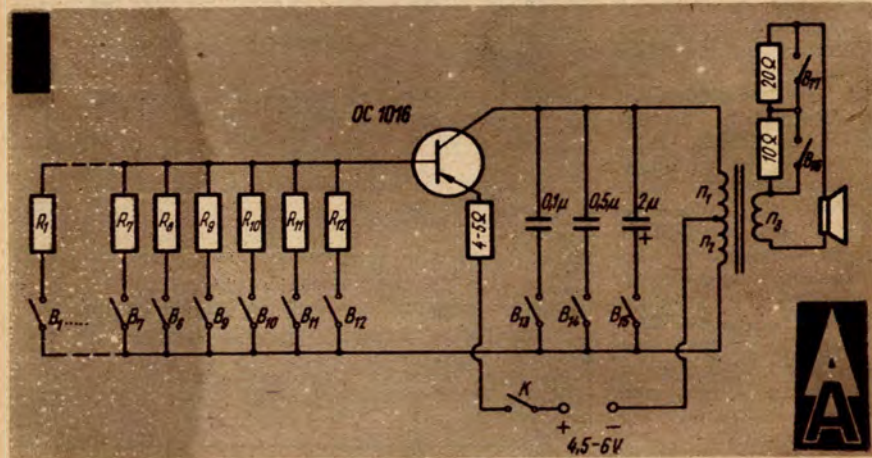
A hangszer másfél oktáv terjedelemben félhangok nélkül könnyen elkészíthető. Természetesen a félhangok is elkészíthetők, de ez már jelentősen megnövelné a költségeket és a

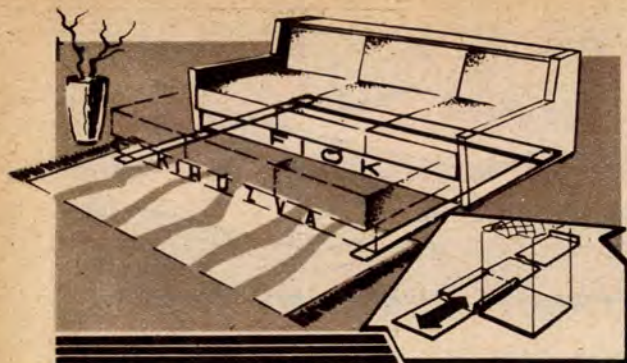
munkát. A tranzistor emittorkörében levő 4–5 Ohmos ellenállás kisebb hőmérsékletkülönbségeket egyenlít ki, illetve stabilizál.

A készülék „lelke” az általunk készítendő klaviatúra, vagyis billentyűsor. Az egyes hangokat ezekkel a billentyűkkel tudjuk megszólaltatni.

A 2. ábra kiemelve mutat egy billentyűt. A billentyűtest 20×15 mm-es keményfából készül, melynek kiképzése egyszerű. Ügyeljünk a billentyű elején levő lekerekítések, s a tengelyfurat-helyzetek egyformaságára. Célszerű ezekből 1,5–2 mm-es acél, vagy vaslemez-
ből kis sablont készíteni.

Az érintkező csak az ugyan-
csak fából készített alap-
lemezhez több ponton hoz-
zászegtelt sárgarézcsik. Fe-
lette helyezkedik el — szigetelő köztartóval megemelve — az érintkező rugó. Az érintkező rugóra szigetelő lécc (keményfa) kerül, majd vékony ütköző lécc, mely a

PADLÓKÍMÉLŐ REKAMIE

A modern bútorzatok egyik legkedveltebb darabja a kihúzható rekamié. Egyik könnyebben, a másik nehezebben működik. A ke-

rekenen gördülő fekvő részűek jellemzője, hogy kihúzásuk előtt a padlóról a szőnyeget fel kell hajtani, hogy a kis kerekek azt ne

rongálják. Így a szőnyeg ép marad, de kopik a padló.

Mindkettőt megóvhatjuk, ha kis munkával hulladékanyagból elkészítjük a kintúzó görgőpályát. A mindkét oldali kerekek elé helyezhető „pálya” anyaga $12 \times 75 \times 0,5$ cm-es farostlemez. Használaton kívül a fekvőrész megemelésével a hátsó kerekek faszínjére tolható vissza. Amikor ki akarjuk húzni a fekvőrészt, elejét megemeljük és elejé húzzuk a pályát. Így az előre gördülő kerekek azon — és nem a szőnyegen, vagy a padlón gördülnek — a szőnyeget fel sem kell hajtani.

A pályák visszatolását megkönnyíti két, 15×6 cm-es, $0,5-1$ mm vastagságú fémlémezből kivágott, hajlított és a faszínre, vagy a lábhoz csavarozott vezetők.

HEGEDUS BELA
Komárom

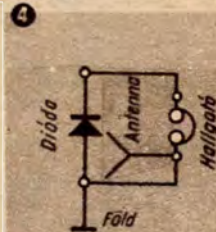
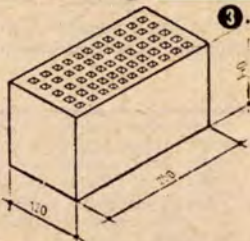
Évvégi utolsó rejtvényünk jutalmait kétszeres értékűre emeltük, de ennek megfelelően a szokottnál több fejtörést kíván a megfejtés is. A posta ünnepek előtti túlterhelésére tekintettel kérjük, hogy a rejtvényfejtők a megfejtéseket azonnal tegyék postára, hogy azok december 27-ig beérkezzenek. Eláruljuk, hogy ez évi példányaink tanulmányozása segít a megfejtésben.

1. Hány kilogrammnyi terhelést bír el egy körisfába hajtott, 10 mm hosszú, 2,5 mm átmérőjű facsavar?
2. Sztereoszkopikus hatású felvételpár készítéséhez a nem sztereo fényképezőgépet hány mm-rel kell oldalirányban eltöltni.
3. Hány darab ikersejt-tégla szükséges egy 38 cm vastag, $4,5 \times 3$ m-es falszakasz elkészítéséhez?
4. Melyik alkatrészt kötötte rossz helyre az itt ábrázolt egyszerű vevő építője?
5. Mi annak a mezőgazdaságban használatos vegyi anyagnak a mindennapos neve, melyet a vegyészek így jelölnek: $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$?

A novemberi megfejtések és a nyertesek nevei a 29. oldalon.

AZ „EZERMESTER-VIZSGA”

1965. évi nagy, záró-rejtvénye

Az **EM**
BEMUTATJA:

a textil-KRESZT

Mostanában sok ismertetést látni a napilapokban a „textil-KRESZRŐL”. Olvasóinknak most részleteiben, — s hátsó borítólaponkon színesen is bemutatjuk ezt a hasznos, újszerű tanácsközlési módszert.

A modern, mesterséges, — vagy mesterséges és természetes szálanyagok keverékéből előállított textiliák, ruházati cikkek jó tulajdonságai mellett főként abban különböznek a természetes szálanyagokból gyártott hasonló áruktól, hogy a hő, valamint egyes vegyszerek hatására másképpen viselkednek.

Ezért fordul elő, hogy a háziasszony, vagy a vegytisztító akaratlanul is tönkreteszti az általa ismeretlen anyagú és kezelésű textiliát. Vagy, ha nem is megy tönkre a helytelen „gondozás” miatt, — értéke, jó tulajdonságai csökkennek. Ma már a szakember is csak nehezen ismeri ki magát a mesterséges szálanyagok sokfajta változatában és keverékében. Ezért vált szükségessé a különböző (főleg mesterséges szálanyagokból, valamint ezek keverékéből előállított) textiliák kezelésére (mosás, tisztítás, vasalás) vonatkozó egyszerű, közérthető és maradandó tájékoztatás.

Néhány évvel ezelőtt több ország szakemberei vitatták meg e kérdést. Elhatározták, hogy valamilyen egyszerű és közérthető módon jelzéseket tesznek a textiliákra, amelyek útmutatást adnak a mosáshoz, vasaláshoz, tisztításhoz. A magyar szakemberek, egy, a KRESZ jelzéseivel hasonló jelzésrendszert alakítottak ki, amely szöveg nélkül is kellőképpen tájékoztatja az érdekelteket a helyes kezelésről. (Úgy, mint a gépkocsivezetőket a közúti forgalmi jelző táblák.) A zöld szín itt is azt jelenti, hogy szabad, a sárga szín óvatosságra int, de még valamilyen szám, illetve betűjel is csatlakozik hozzá. A piros szín tilosra jelez, — éppen úgy, mint a forgalmat irányító piros lámpa.

A „textil-KRESZ” a vásárlók, háziasszonyok, valamint a vegytisztítók — főleg a tájékoztatás elégtelenségéből következő — jogos kifogásainak megszüntetését, vagy legalább is minimális mértékre csökkentését célozza. A belföldön előállított és forgalombahozott textiliák egy részének „textil-KRESZ” szerinti megjelölése 1963. szeptember hó 1-én kezdődött. Az egységes jelölési rendszer tartalmilag kettős irányú. Egyrészt szövegszerű, amely ismerteti az áru anyagösszetételét, a felhasználás szempontjából lényeges tulajdonságait, valamint a rendelkezési célnak megfelelő hordást. Másrészt egységes jelzésrendszerben, szükség szerinti számú, 1, 2, 3, vagy 4 jellel ábrás kezelési tanácsokat tartalmaz.

A „textil-KRESZ” ábrái és azok jelentése a következő:

A mosdótál a kézi mosást jelképezi. Ha zöld alapon látjuk, a textília bárhogy mosható. Sárga szín esetén a víz megengedett legnagyobb hőfoka is szerepel az ábrán. Ha az árut nem szabad mosni, piros, és átlóval áthúzott a jelkép.

A mosógép a háztartási gépi mosást jelképezi. A különböző színek jelentése az előbbiekkel azonos. A jelkép alapja rendszerint zöld, vagy piros, átlóval áthúzva, mert sok az olyan textília, amelyet géppel mosni tilos.

A vasaló a vasalás módjára utal. Zöld szín esetében bárhogy vasalhatunk. Sárga jelen a vasaló megengedett legnagyobb hőfoka is szerepel. Átlóval áthúzott piros szín esetében a darabot vasalni tilos.

A lombik a vegytisztítás jelképe. Ha alapja zöld, a vegytisztítás megengedett. A sárga szín esetében a vegytisztítók számára betűjel is utal az alkalmazható tisztítószerré (pl. „P” betű perklóretilént jelent). Fehérrel átlóval áthúzott piros szín a vegytisztítást tiltja.

A hásó borító lapon alul példaként szerepel hármas jel pl. azt jelenti, hogy az így jelölt textília tetszés szerint mosható kézzel, de csak langyos vasalóval vasalható, s vegyileg tisztítani tilos.

A kezelésre vonatkozó tanácsok a textiliák, — ruházati cikkek papírcimkéin, papír- és textil szalagcímkein, vagy csak a textil szalagcímkein találhatók. A textil szalagcímkektől eltávolíthatatlanul rögzítik a ruhára, hogy mosáskor, tisztításkor, vagy vasaláskor figyelmeztesse a háziasszonyt és a vegytisztítót a helyes, szakszerű kezelésre.

A „textil-KRESZ” rendszer nemzetközileg is jelentős kialakítása és gyakorlati bevezetése bizonyára a vásárlók, háziasszonyok, valamint vegytisztítók, — egyszóval minden érdekelt egyetértésével találkozhat. Reméljük, hogy sok „ruházati balesztet” lehet majd elkerülni, a „textil-KRESZ” szabályainak betartásával. (—)

Gyökerek helyett

Általános karácsonyi barkácsfeladat a fenyőfa felállítása. A szabadban álló fenyőfát szilárdan tartják a gyökerek. A szobában elhelyezett fa azonban dülekeny, könnyen felborul, ha nem jó az állvány. A karácsonyi fenyőfa megbízható felállításához kívánunk segítséget nyújtani néhány bevált megoldással.

Konyhaszék (hokedli) majdnem valamennyi lakásban van. Ez a bútor darab is alkalmas a fenyőfa felállítására. Fúrjuk át a szék közepét, s a fiók alját a fa vastagságának megfelelően. Ha a széknak nincs fiókja, a lyukon át dugott fa végét kössük a szék lábához. Így nem borul fel a fa. Az ünnepek elmúltával parafadugóval pótoljuk a székből kivágott darabot, a fiók alján levő nyílást pedig rétegelt- vagy farostlemezzel fedjük be.

A tűzifa között találunk olyan fatuskót, amelyet felhasználhatunk fenyőfa-talpnak. Olyan darabot válasszunk ki, amelyeknek vágási felületel párhuzamosak, kérge pedig sértetlen. A fakérget szükség esetén vízfestéssel szépíthetjük. A fát tartó nyílás nagyméretű fúróval készíthető. Ha ilyen nincs, akkor kisméretű fúróval körbefúrjuk az előrajzolt átmérőt, majd kivesszük az anyagot. A fúrásnál visszamaradó életet nem kell levénni, abban jobban megszorul a fa. Esetleg végtessel is mélyíthetünk megfelelő lyukat.

Mutatós a lakásban — különösen modern bútorokhoz — a nagyobb cseréphe, vagy népművészeti vázába állított fenyőfa. A cserépbe állított fát kerítőfölddel rögzíthetjük. A fa beállítása után a földet keményre döngöljük, és mohával díszítjük.

Ha a cserépet másra már nem akarjuk használni, akkor gipszrel is kiönthetjük. (1 rész gipsz, 3 rész homok + víz szükség szerint.) A fa helyére még a kiöntés előtt tegyünk egy bezsírozott, kúpos fadarabot, amelyet a gipszes keverék megkötése után kiemelhetünk.

A vázába homokot, vagy sódert tegyünk. Itt a moha-díszítés el is maradhat, mert a vázak nyakkiképzése ezt fölöslegessé teszi.

Állványt két darab, kb. 25x30 cm rétegelt lemezből és 4 db lábból is össze állíthatunk (középső ábra). Két rétegelt lemezbe (vagy deszkalapj) előfúrás után lombfűrészsel képezzük ki a megfelelő nyílást és 4 db azonos nagyságú tűzifa (vagy léc) távolságtartóval csavarozzuk — szegezzük össze az állványt. A fa beillesztése után az állványt díszíthetjük zöld, vagy más színű és mintájú húzott (raffolt) textillával.

A fenti megoldásoknál a tartó súlya vagy az alaplapja is hozzájárul a fa szilárdan állásához. Nem újdonság, de megbízható a jól ismert, „hagyományos” fenyőfatarató. Gyalult deszkából készítjük el (bal alsó ábra). Két méter magas fához egy talp hossza legalább 60 cm legyen. A kereszt darabok összecsapolását nem javasoljuk, mert nagyon legyengíti a tartót. Csavarokkal, vagy szegekkel erősítsük össze, de a lyukat minden esetben fúrjuk elő és a csavart, vagy szeget zsírozzuk be. A fenyőfa végét a nyílásba helyezés előtt hosszirányban hasítsuk fel, majd alulról üssünk bele éket. Ha nem egyezik a fa átmérőjével a régi fenyőfa-tartóink lyukmérete, úgy nagyobb átmérő esetében körbefaragással, kisebbnél pedig papírszalag rácsavarásával segíthetünk.

Nem mindig sikerül szép formás fát vásárolni. Ezen, úgy javíthatunk hogy a sűrű helyekről levágott gallyakat a ritkább részre — a fatörzs előfúrása és a gally kihegyezése után — beillesztjük.

Fenyőágakból is készíthető mutatós fenyőfa. A rendelkezésünkre álló gallyakat nagyság szerint szortírozzuk, majd egy seprőnyelvet 4–6 mm átmérőjű fúróval kifúrunk és a gallyakat behelyezzük. A furatotak ne egymással szemben, hanem 8–10 mm-es függőleges eltolással készítsük, nehogy el-törjön a törzs.

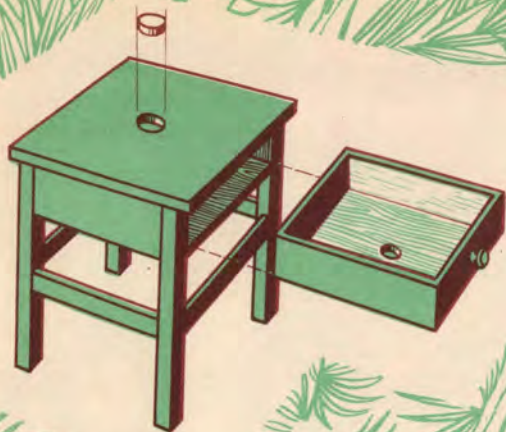
N. J.

EZERMESTER

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség
Központi Bizottságának barkácsoló folyóirata.

1965. december, IX. évfolyam 12. szám. — Felelős szerkesztő: Szűcs József. Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. — Felelős kiadó: Tóth László. — Szerkesztőség: Budapest V., Nádor utca 15. Telefon: 317-324. — Kiadóhivatal: Budapest VI., Révai utca 16. Telefon: 116-660. Megjelenik havonta egyszer. Egy szám ára: 2.— Ft. Előfizetési díj: negyed évre 6.— Ft. fél évre 12.— Ft. egész évre 24.— Ft. — Terjeszti a Magyar Posta. Csekkzámlaszám: egyéni: 61253, közületi: 61066 (vagy átutalás a MNB 8. sz. folyószámjára). (INDEX: 25.213.) — Kézírtre alkalmatlan, beküldött kéziratokat, képeket, rajzokat nem örzünk meg és nem juttatunk vissza.

65.8571 Egyetemi Nyomda mélynyomása, Budapest

sűrűn fűrt lyuk

65°
ferde furat

furat éleit nem távolítjuk el

szálirányra merőleges ék

EZERMESTER

bemutatja a textil KRESZT

	KÉZEL MÓSÁS	GÉPI MÓSÁS	VASALÁS	VEGTISZTÍTÁS
SZABAD				
VIGYÁZAT				
TILOS				

